

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 8 жовтня 1997 р. № 1126

Про затвердження Концепції технічного захисту інформації в Україні

Із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 року № 938

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

Затвердити Концепцію технічного захисту інформації в Україні (додається).

Прем'єр-міністр України

В. ПУСТОВОЙТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 8 жовтня 1997 р. № 1126

КОНЦЕПЦІЯ

ТЕХНІЧНОГО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ

1. Загальні положення

Ця Концепція визначає основи державної політики у сфері захисту інформації інженерно-технічними заходами. Технічний захист інформації (далі — ТЗІ) є складовою частиною забезпечення національної безпеки України.

Концепція має забезпечити єдність принципів формування і проведення такої політики в усіх сферах життєдіяльності особи, суспільства та держави (соціальної, політичної, економічної, військової, екологічної, науково-технологічної, інформаційної тощо) і служити підставою для створення програм розвитку сфери ТЗІ.

ТЗІ — це діяльність, спрямована на забезпечення інженерно-технічними заходами порядку доступу, цілісності та доступності (унеможливлення блокування) інформації з обмеженим доступом, а також цілісності та доступності відкритої інформації, важливої для особи, суспільства і держави.

(абзац третій розділу 1 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. № 938)

Зростання загроз для інформації, спричинене лібералізацією суспільних та міждержавних відносин, кризовим станом економіки, застосуванням технічних засобів оброблення інформації та засобів зв'язку іноземного виробництва, поширенням засобів несанкціонованого доступу до інформації та впливу на неї, визначає необхідність розвитку ТЗІ.

Напрями розвитку ТЗІ обумовлюються необхідністю своєчасного вжиття заходів, адекватних масштабам загроз для інформації, і ґрунтуються на засадах правової демократичної держави відповідно до прав суб'єктів інформаційних відносин на доступ до інформації та її захист.

Приведення інформаційних відносин у сфері ТЗІ у відповідність з міжнародними стандартами сприятиме утвердженню України у світі як демократичної правової держави.

2. Загрози безпеці інформації та стан її технічного захисту

Впровадження в усі сфери життєдіяльності особи, суспільства та держави інформаційних технологій зумовило поширення великих масивів інформації в обчислювальних та інформаційних мережах на значних територіях. За відсутності вітчизняних конкурентоспроможних інформаційних технологій надається перевага технічним засобам оброблення інформації та засобам зв'язку іноземного та спільного виробництва, які здебільшого не забезпечують захист інформації. Комунікаційне обладнання іноземного виробництва, яке використовується у мережах зв'язку, передбачає дистанційний доступ до його апаратних та програмних засобів, у тому числі з-за кордону, що створює умови для несанкціонованого впливу на їх функціонування і контролю за організацією зв'язку та змістом повідомлень, які пересилаються.

Прогрес у різних галузях науки і техніки призвів до створення компактних та високоефективних технічних засобів, за допомогою яких можна легко підключатись до ліній телекомунікацій та різноманітних технічних засобів оброблення інформації вітчизняного та іноземного виробництва з метою здобування, пересилання та аналізу розвідувальних даних. Для цього може використовуватись апаратура радіо-, радіотехнічної, оптико-електронної, радіотеплової, акустичної, хімічної, магнітометричної, сейсмічної та радіаційної розвідок.

За таких умов створилися можливості витоку інформації, порушення її цілісності та блокування. Витік інформації, яка становить державну та іншу передбачену законом таємницю, службової інформації — це одна з основних можливих загроз національній безпеці України в інформаційній сфері. Загрози безпеці інформації в Україні зумовлені:

(абзац третій розділу 2 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. № 938)

невваженістю державної політики в галузі інформаційних технологій, що може призвести до безконтрольного та неправомочного доступу до інформації та її використання;

діяльністю інших держав, спрямованою на одержання переваги в зовнішньополітичній, економічній, військовій та інших сферах;

недосконалістю організації в Україні міжнародних виставок апаратури різного призначення (особливо пересувних) та заходів екологічного моніторингу, що може використовуватися для здобування інформації розвідувального характеру;

діяльністю політичних партій, суб'єктів підприємницької діяльності, окремих фізичних осіб, спрямованою на одержання переваги у політичній боротьбі та конкуренції;

злочинною діяльністю, спрямованою на протизаконне одержання інформації з метою досягнення матеріальної вигоди або нанесення шкоди юридичним чи фізичним особам;

використанням інформаційних технологій низького рівня, що призводить до впровадження недосконалих технічних засобів із захистом інформації, засобів контролю за ефективністю ТЗІ та засобів ТЗІ (далі — засоби забезпечення ТЗІ);

недостатністю документації на засоби забезпечення ТЗІ іноземного виробництва, а також низькою кваліфікацією технічного персоналу у сфері ТЗІ.

Стан ТЗІ зумовлюється:

недосконалістю правового регулювання в інформаційній сфері, зокрема у сфері захисту таємниць (крім державної), конфіденційної інформації та відкритої інформації, важливої для особи, суспільства та держави;

недостатністю нормативно-правових актів і нормативних документів з питань проведення досліджень, розроблення та виробництва засобів забезпечення ТЗІ;

незавершеністю створення системи сертифікації засобів забезпечення ТЗІ;

недосконалістю системи атестації на відповідність вимогам ТЗІ об'єктів, робота яких пов'язана з інформацією, що підлягає технічному захисту;

недостатньою узгодженістю чинних в Україні нормативно-правових актів та нормативних документів з питань ТЗІ з відповідними міжнародними договорами України.

3. Система ТЗІ

Система ТЗІ — це сукупність суб'єктів, об'єднаних цілями та завданнями захисту інформації інженерно-технічними заходами (далі — організаційні структури), нормативно-правова та матеріально-технічна база.

Правову основу забезпечення ТЗІ в Україні становлять Конституція України, Концепція (основи державної політики) національної безпеки України, Закони України "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", "Про державну таємницю", "Про науково-технічну інформацію", інші нормативно-правові акти, а також міжнародні договори України, що стосуються сфери інформаційних відносин.

(абзац другий розділу 3 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. № 938)

Принципами формування і проведення державної політики у сфері ТЗІ є:

додержання балансу інтересів особи, суспільства та держави, їх взаємна відповідальність;

єдність підходів до забезпечення ТЗІ, які визначаються загрозами безпеці інформації та режимом доступу до неї;

комплексність, повнота та безперервність заходів ТЗІ;

відкритість нормативно-правових актів та нормативних документів з питань ТЗІ, які не містять відомостей, що становлять державну таємницю;

узгодженість нормативно-правових актів та нормативних документів з питань ТЗІ з відповідними міжнародними договорами України;

обов'язковість захисту інженерно-технічними заходами інформації, яка становить державну та іншу передбачену законом таємницю, службової інформації, відкритої інформації, важливої для держави, незалежно від того, де зазначена інформація циркулює, а також відкритої інформації, важливої для особи та суспільства, якщо ця інформація циркулює в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, Національній академії наук, Збройних Силах, інших військових формуваннях, органах внутрішніх справ, на державних підприємствах, в державних установах і організаціях (далі — державні органи, підприємства, установи і організації);

(абзац дев'ятий розділу 3 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. № 938)

виконання на власний розсуд суб'єктами інформаційних відносин вимог щодо технічного захисту інформації, яка не віднесена законом до інформації з обмеженим доступом;

(абзац десятий розділу 3 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. № 938)

покладення відповідальності за формування та реалізацію державної політики у сфері ТЗІ на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади;

ієрархічність побудови організаційних структур системи ТЗІ та керівництво їх діяльністю у межах повноважень, визначених нормативно-правовими актами;

методичне керівництво спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері ТЗІ діяльністю організаційних структур системи ТЗІ;

скоординованість дій та розмежування сфер діяльності організаційних структур системи ТЗІ з іншими системами захисту інформації та системами забезпечення інформаційної та національної безпеки;

фінансова забезпеченість системи ТЗІ за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів та інших джерел.

Основними функціями організаційних структур системи ТЗІ є:

оцінка стану ТЗІ в державі, визначення пріоритетних напрямів його розвитку;

розвиток правових засад удосконалення системи ТЗІ;

виявлення та прогнозування загроз безпеці інформації;

забезпечення інженерно-технічними заходами захисту інформації, що підлягає технічному захисту;

створення умов для ТЗІ, що здійснюється суб'єктами інформаційних відносин на власний розсуд;

формування та забезпечення реалізації державної політики щодо створення та впровадження вітчизняних засобів забезпечення ТЗІ;

створення національної системи стандартизації та нормування у сфері ТЗІ;

організація фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт та розробок у сфері ТЗІ;

забезпечення взаємодії організаційних структур системи ТЗІ з іншими системами захисту інформації та системами забезпечення інформаційної та національної безпеки;

організація створення та виконання програм розвитку ТЗІ;

забезпечення ліцензування підприємницької діяльності в сфері ТЗІ;

організація контролю за якістю засобів забезпечення ТЗІ шляхом їх сертифікації;

організація контролю за відповідністю вимогам ТЗІ об'єктів, діяльність яких пов'язана з інформацією, що підлягає технічному захисту, шляхом їх атестації;

організація контролю за ефективністю ТЗІ на об'єктах, діяльність яких пов'язана з інформацією, що підлягає технічному захисту;

забезпечення підготовки фахівців для роботи у сфері ТЗІ;

сприяння залученню інвестицій і вітчизняного товаровиробника у сферу ТЗІ;

організація міжнародного співробітництва в сфері ТЗІ, представлення інтересів України у відповідних міжнародних організаціях;

забезпечення (кадрове, фінансове, нормативне, матеріально-технічне, інформаційне тощо) життєдіяльності складових організаційних структур системи ТЗІ.

4. Основні напрями державної політики у сфері ТЗІ

Державна політика у сфері ТЗІ визначається пріоритетністю національних інтересів, має на меті унеможливлення реалізації загроз для інформації та здійснюється шляхом виконання положень цієї Концепції, а також програм розвитку ТЗІ та окремих проектів.

Основними напрямами державної політики у сфері ТЗІ є:

нормативно-правове забезпечення:

удосконалення чинних та створення нових нормативно-правових актів щодо захисту інформації, яка становить державну та іншу передбачену законом таємницю, службової інформації;

(абзац четвертий розділу 4 із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 р. № 938)

розроблення нормативно-правових актів щодо захисту відкритої інформації, важливої для особи, суспільства та держави;

удосконалення правових механізмів організаційного забезпечення ТЗІ;

удосконалення нормативно-правових актів щодо умов і правил провадження діяльності у сфері ТЗІ;

розроблення нормативно-правових актів щодо визначення статусу головної у сфері ТЗІ, головних (базових) за напрямками ТЗІ організацій;

удосконалення нормативно-правових актів щодо здійснення контролю за імпортом з метою впровадження в Україні іноземних інформаційних технологій з захистом інформації та засобів забезпечення ТЗІ;

розроблення нормативних документів з питань формування та розвитку моделі загроз для інформації;

розроблення нормативних документів з питань сертифікації засобів забезпечення ТЗІ та атестації на відповідність вимогам ТЗІ об'єктів, робота яких пов'язана з інформацією, що підлягає технічному захисту;

удосконалення чинних та розроблення нових нормативних документів з питань ТЗІ:

у засобах обчислювальної техніки, в автоматизованих системах, оргтехніці, мережах зв'язку, комп'ютерних мережах та приміщеннях, де циркулює інформація, що підлягає технічному захисту;

під час створення, експлуатації та утилізації зразків озброєнь, військової та спеціальної техніки;

під час проектування, будівництва і реконструкції військово-промислових, екологічно небезпечних та інших особливо важливих об'єктів;

організаційне забезпечення:

забезпечення створення підрозділів ТЗІ в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, академіях наук, Збройних Силах, інших військових формуваннях, органах внутрішніх справ, на підприємствах, в установах і організаціях всіх форм власності, діяльність яких пов'язана з інформацією, що підлягає технічному захисту;

створення головної у сфері ТЗІ, головних (базових) за напрямками ТЗІ організацій, а також лабораторій системи сертифікації засобів забезпечення ТЗІ;

підготовка кадрів для роботи у сфері ТЗІ;

залучення до розв'язання проблем ТЗІ вітчизняних вчених та висококваліфікованих спеціалістів;

розвиток міжнародного співробітництва в сфері ТЗІ;

науково-технічна та виробнича діяльність:

моніторинг і оцінка стану ТЗІ, підготовка аналітичних матеріалів і пропозицій щодо стратегії його розвитку;

створення інформаційно-аналітичних моделей загроз для інформації та методології їх прогнозування;

обґрунтування критеріїв та показників рівнів ТЗІ;

створення методології синтезу систем багаторівневого захисту інформації, адекватних масштабам загроз безпеці інформації та режиму доступу до неї;

створення методології, призначеної для визначення зниження ефективності продукції, зумовленої витоком інформації про неї, порушенням її цілісності чи блокуванням, та методології обґрунтування заходів ТЗІ;

системне і поетапне розроблення сучасних засобів забезпечення ТЗІ;

пріоритетне створення вітчизняних конкурентоспроможних інформаційних технологій та розвиток виробництва засобів забезпечення ТЗІ;

створення умов для забезпечення головної у сфері ТЗІ, головних (базових) за напрямками ТЗІ організацій, а також лабораторій системи сертифікації засобів забезпечення ТЗІ науковим, контрольно-вимірним, випробувальним та виробничим обладнанням.

Першочерговими заходами щодо реалізації державної політики у сфері ТЗІ є:

створення правових засад реалізації державної політики у сфері ТЗІ, визначення послідовності та порядку розроблення відповідних нормативно-правових актів;

визначення перспективних напрямів розроблення нормативних документів з питань ТЗІ на основі аналізу стану відповідної вітчизняної та зарубіжної нормативної бази, розроблення зазначених нормативних документів;

визначення номенклатури вітчизняних засобів обчислювальної техніки та базового програмного забезпечення, оргтехніки, обладнання мереж зв'язку, призначених для оброблення інформації з обмеженим доступом інших засобів забезпечення ТЗІ в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, Національній академії наук, Збройних Силах, інших військових формуваннях, органах внутрішніх справ;

налагодження згідно з визначеною номенклатурою виробництва засобів обчислювальної техніки та базового програмного забезпечення, оргтехніки, обладнання мереж зв'язку із захистом інформації, інших вітчизняних засобів забезпечення ТЗІ;

завершення створення та розвиток системи сертифікації вітчизняних та закордонних засобів забезпечення ТЗІ;

визначення реальних потреб системи ТЗІ у фахівців, розвиток та вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань ТЗІ.

Значущість забезпечення ТЗІ, його наукоємність вимагає концентрації зусиль науково-технічного та виробничого потенціалу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, академії наук.